

**НАЦИОНАЛЕН СТУДЕНТСКИ КОНКУРС ЗА НАЙ-ДОБРА РАЗРАБОТКА НА
ТУРИСТИЧЕСКА ТЕМАТИКА – МТИ „КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ 2018” –
ВЕЛИКО ТЪРНОВО**

Тема:

**Възможност за реализация на студентите от
специалност туризъм в редовна форма**

Разработил: **Деляна Евгениева Генова**
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Стопански
факултет, катедра „Туризъм“, специалност
„Туризъм“, фак. номер: Т-700,
ОКС „Бакалавър“, втори курс

В. Търново, 2018

ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието може да се раздели условно на 3 етапа – начално, средно и висше. На последния от тях се пада отговорността да подготвя кадри, които да са кадърни и успешни в своите специалности. Без висше образование прогресът на една страна е невъзможен.

Потребността от висше образование по българските земи се заражда още по време на османско владичество. Реализирането му се осъществява много години след Освобождението.

Висшето образование в съвремената си форма съществува в България от 1888 г. В самия си зародиш то се осъществява само в редовна форма, а заочната и дистанционната се появяват много по късно.

В настоящия доклад се разглеждат възможностите, които предоставя редовната форма на обучение за студентите от специалност „Туризм“.

ИЗЛОЖЕНИЕ

1. Предимства на редовната форма на обучение

Почти 130 години по-късно от първоначалото на висшето образование, завършилият гимназиален етап като търсещи себе си и своето призвание, избрат специалност „Туризм“ в редовна форма. Редовното обучение е предпочитано заради широкия спектър от знания и умения, които дава на бъдещите специалисти в областта. Привлекателна е програмата на обучение, комплексността на дисциплините и възможностите за реализация след завършването. Редовната форма осигурява по-осезаем допир с бранша като срещи с хотелиери, мениджъри, туроператори, екскурзоводи и други специалисти в областта. Изборът е провокиран и от възможността за получаване на държавни и евро стипендии. Контактът между студенти и преподаватели, който е установен във Великотърновския университет оказва много мотивиращо и полезно влияние върху студентите.

2. Възможности за професионална реализация на студентите в специалност туризъм

Периодът на обучение е 4 години, в които, ако образованието е приоритет, програмата е доста натоварена. Това затруднява намирането на работа. Предпочитана алтернативна форма на работа от студентите по туризам е **бригадата**, която по своята същност е сезонна работа извън България. Най-привлекателната дестинация е Америка, поради факта, че кадрите могат да избират работа свързана със специалността им. Според статистика на електронен вестник 6000 български студенти избират САЩ, за да оползотворят своето лято. [1]

Друга топ дестинация, предпочитана от студентите е *Аляска* заради множеството национални паркове, резервати и хотели, приемащи хиляди туристи годишно. Друго предимство е уникалната природа и дружелюбното отношение на местните.

Бостън и Ню Йорк са привлекателни за студентите поради атрактивността си и евтините полети. В много от случаите работните програми са оплътнени с възможност за екскурзии до едни от най-големите градове в района.

Публикува и някои полезни съвети за безпрепятственото заминаване и престой на студентите, избрали бригадата като възможност. Ето някои от тях: [1]

- Студентите, които се стремят да докажат себе си трябва да се насочат към малки градове от провинциален тип, защото населението е по-сплотено и склонно към привързване. Местните хора са готови да помогнат при нужда;
- Бригадите спомагат осъвършенстването на английски и други езици, запознанство с нови хора от цял свят, натрупване на опит и опознаване на нови култури;
- Всяка година Американското посолство предоставя списък с легитимните фирми, организиращи бригади в САЩ;
- Кандидатът трябва да проучи предварително района, към който се е насочил и да се запознае с неговите особености.

Повечето студенти, избрали тази опция и вече преживяли емоцията, споделят, че бригадата е един чудесен преход между детството и зрелостта, който се помни за цял живот.

Студентските стажове и практики са друг вариант за реализация на студентите по туризъм в редовна форма. Предимството на тази опция е, че дава възможност на кадрите да разберат дали специалността и бъдещата професия, която са избрали за себе си е всъщност това, което ги удовлетворява и наистина искат.

Бюлетинът на Портал за студентски стажове в държавна администрация за 2017г посочва *ползите*, които подобни практики носят на студентите. [3]

- Професионална ориентация;
- Връзка между теоретичните знания и необходимите практически умения;
- Придобиване на работни навици;
- Полезни професионални контакти;
- Виждате всичко „отвътре“;
- Безценен опит за CV.

Стажовете са насочени към натрупване на опит и ориентиране в работната среда. Държавните администрации дават разнообразни възможности за развитие на студентите. Чрез тях се придобиват ценни умения и са предимство при търсенето на работа.

Студентите могат да кандидатстват при следните условия: да са с непрекъснати студентски права; в процес на обучение във висше учебно заведение в страната или чужбина; да се обучават в професионалното направление, което е обявено за стажантската позиция; да отговарят на специфичните изисквания, когато такива са обявени за стажантската позиция. Регистрацията се извършва в официалния сайт.

Основната цел на студентските практики, организирани от министерството по заетостта е да се постигне по-голяма гъвкавост на завършващите висшето си образование спрямо динамичното развитие на пазара на труда. Друга тяхна задача е да дадат на образованието по-практическа насоченост чрез превръщане на теоретичните знания на студентите в практически умения. [2]

Еразъм+ е един от проектите, представляващи обучение на младежи на обменни начела. Базира се на интегриран подход, гарантиращ взаимодействие между всички сектори, отговарящи за образованието и спорта.

Сезонната работа е друга възможност за студентите по туризъм в редовна форма да се ориентират в работната среда на различни звена свързани с бранша. Предимствата са, че не се изискват големи парични вложения преди започването на работата, създават се нови полезни контакти. Лоялността и стриктността към работодателя дават възможност за развитие в бранша и по-високо заплащане през следващите сезони. Изискванията към търсените кадри в България са стандартни – прилежен външен вид, комуникативност, позитивност, умения за работа в екип, както и владеенето на чужди езици винаги са предимство. Студентите могат да изберат най-подходящата работа за себе си чрез посредническа агенция или пряко, ако фирмата е достатъчно голяма и е способна да се рекламира и набира кадрите си сама.

Сезонната работа, подходяща за студенти, избрали редовна форма на обучение е концентрирана през летния сезон, и е локализирана предимно по черноморието. Освен България притегателен център е южната ни съседка Гърция. Студентите имат възможност да прекарат едно незабравимо лято, работейки в едни от най-добрите 4 и 5звездни гръцки хотели, като специалността туризъм не е задължителна, но винаги е предимство в избора на кадри.

Work&Travel USA е решение за смелите студенти, желаещи да оползотворят лятото си извън границите на Европа. Представява програма за културен обмен, която е одобрена от правителството на САЩ. Тя дава възможност на студентите в редовна форма на обучение да прекарат няколко месеца в САЩ, по време на лятната си ваканция. Целта е да се запознаят отблизо с американската култура и изискванията и към бъдещите работни кадри. [4]

Студентите имат право да работят там 4 месеца, а през останалата част от програмата да пребивават в страната легално, но без право на труд. Според информация от сайта на програмата най-често заеманите позиции от студенти в сферата на туризма са в хотели, ресторанти, увеселителни паркове, магазини и търговски вериги. Програмата гарантира работни часове достатъчни на студентите, не само да покрият направената инвестиция за пътуването, но и разходите за цялото лято. Спестяването не е невъзможно, ако е цел на студентите, препоръчително е започването на втора работа.

Друга успешна формула за наемане на студенти е **почасовата работа**, много популярна в Западна Европа и Америка. За съжаление у нас тя не е достатъчно развита.

В България се разглежда повече под името „надомна работа“ и крие много рискове, защото в повечето случаи е свързана със закупуване на различни материали и печалбата зависи от лоялността на работодателя. Най-често се свързва със сглобяването на химикалки, играчки и опаковачни торбички. Когато всичко се изпълнява коректно и от двете страни – работодател и работещ е добър начин за студентите в редовна форма да изкарат пари в свободното си време не само през ваканциите, а и по време на учебната година.

В Англия например, това е основен метод за изкарване на пари за студентите. Много фирми предлагат почасови работни места като студентите са приоритет. Най-често обявяваните позиции за студенти са свързани с гледане на деца, асистенции в разкрасителни и козметични студиа, барманство и сервиране и дори работа в офис.

В Америка, някои известни фирми за бързо хранене като KFC, McDonald's и King Burger, обявяват позиции за почасова работа на студенти, които са подходящи за втора работа на студенти, заминали по програмата Work&Travel, удобни за втора или дори трета работа.

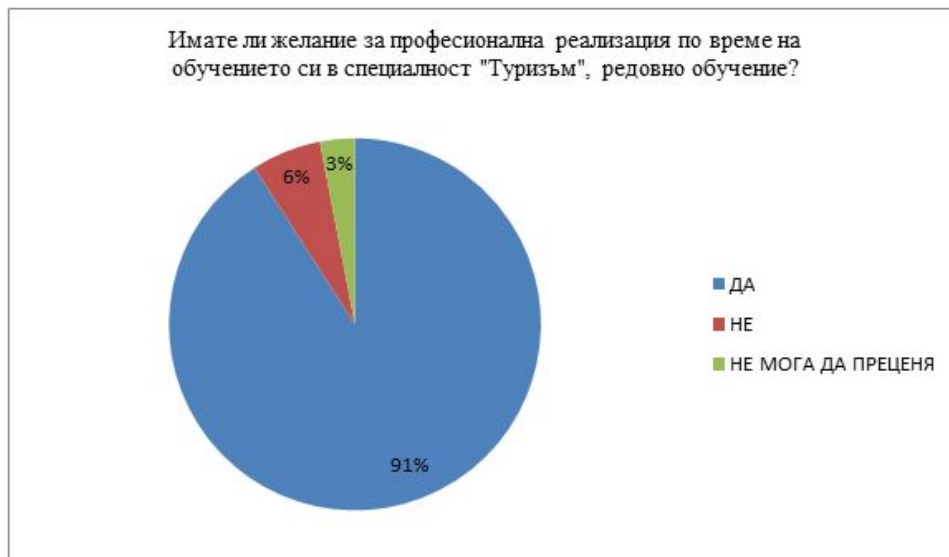
Ако бизнесът в сферата на туризма започне да създава почасовата работа, като вариант за реализация на студентите в редовна форма по време на тяхното обучение, ще се отворят много нови възможности за ориентиране в работната среда за специалност „Туризм“. Кадрите, завършващи образованието си ще са много по-наясно със своите възможности, което могат да дадат на дадената фирма този етап от кариерното си развитие. Обучителните периоди ще преминават много по-леко и безпрепятствено. Превръщането на теоритичните знания в практични умения ще бъде полезно за всички страни. Студентските практики, организирани от ВТУ са много добро решение и трябва да се разгледат по-сериозно от местния бизнес. По-голяма значение за обучението би имало участието на в обучението.

3. Нагласа на студентите от специалност туризм за професионално реализиране по време на обучението им

За да бъдат изследвани нагласите на студентите от специалност туризм в редовна форма на обучение във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, беше създадена фейсбук анкета със следния въпрос: Имате ли желание за професионална реализация по време на обучението си в специалност „Туризм“, редовна форма? В нея взеха участие

студенто от първи до четвърти курс, специалност „Туризъм“, редовно обучение, образователно-квалификационна степен „бакалавър“. Отговорите са представени на

фиг. 1

Фиг. 1. Данни от анкетното проучване сред студентите

На въпроса „Имате ли желание за професионална реализация по време на обучението си“, участие взеха 66 студента, като техните отговори са както следва: „Да“ са отговорили 60 студента, което формира 91% от общия брой отговори, с „Не“ са отговорили 4 студента, което формира 6% и с „Не мога да преценя“ са отговорили 2-ма студента, което се равнява на 3% от общите отговори. Ясно се вижда нагласа на студентите за съчетаване на образованието и практиката по време на следването. В коментарите към анкета, студентите вписаха, че биха желали да им се предоставят повече възможности за кариерно ориентиране от бизнеса в сферата на туризма в България и извън тях.

В Стопански факултет на Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“ се обучават млади, мотивирани и способни кадри, търсещи поле за изява на знанията, уменията и идеите си, които биха искали да развият своя потенциал и като част от екипите на различни туристически организации

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ако на студентите се разчита да внесат свежест и иновации в родния туризъм, то трябва да им се предоставя по-голям кръг от възможности за развитие и реализация. Тяханата положителна нагласа към професионалната реализация по време на обучението им е мост, който може да превърне отношенията между бизнеса и обучаващата организация в лицето на Великотърновския университет в добра устойчива практика в полза на младите хора.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] <http://e-vestnik.bg>
- [2] <http://praktiki.mon.bg>
- [3] <http://staj.government.bg/>
- [4] <http://ibcbulgaria.com>